

Historiografi

'Hvad er historiografi? Hvad er det faglige formål med historiografiske undersøgelser? Hvordan udarbejder man en historiografisk analyse?

Historiografi er et felt inden for historiefaget, der udforsker historieskrivningens egen historie. Her interesserer man sig for, hvordan der igennem tiderne er blevet skrevet historie. Det samme stof er blevet skildret igen og igen på vidt forskellige måder alt efter historieskriverens egen historiske placering.

I en historiografisk analyse vil man derfor typisk undersøge historiske fremstillinger med henblik på at forstå den tid, de er skrevet i. Her bliver de historiske fremstillinger selv kilder til forfatterens værdier og opfattelser i samtiden. Man fokuserer dermed mere på den samtid, fremstillingerne er skrevet i, end om den periode, de er skrevet om. Historiografi handler derfor om at analysere historiebrug.

Definition | Historiografi: Historieskrivningens historie

Historiografi er en samlebetegnelse for alle de historiske analyser, der undersøger historieskrivningens egen historie. Gennem studiet af ældre historiske fremstillinger kan man bl.a. blive klog på tidligere tiders skiftende tendenser, ideologier og [historiesyn](#). En historisk fremstilling skrevet i 1934 om renæssancens menneskesyn kan, historiografisk set, sige mindst lige så meget om 1930'ernes værdier og opfattelser, som den kan sige om renæssancen. Historiografien viser os, at historieskrivningen ikke står uden for tiden. Historikere er ikke kun historieskabende, men selv et produkt af historien. Al historieskrivning bliver selv til historie.

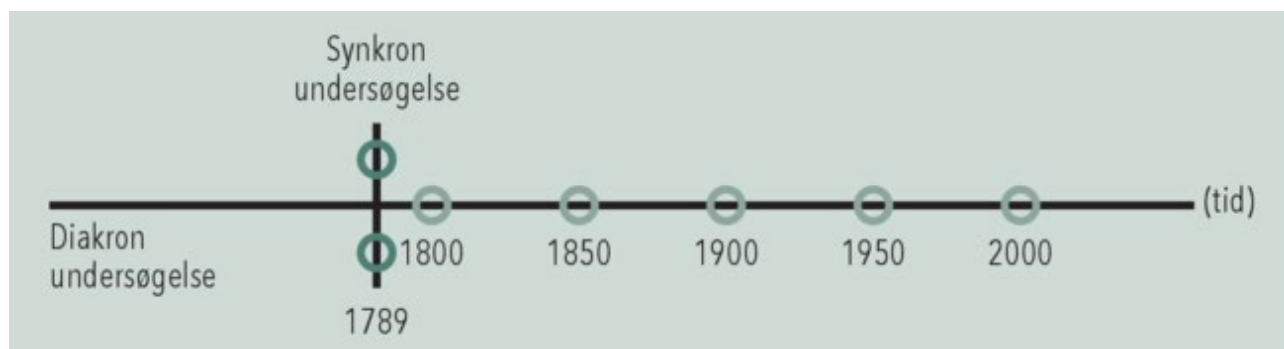
Når man studerer tidligere historiske fremstillinger, bliver man bevidst om, hvordan fordomme og ideologier gennem tiden har ført til mere eller mindre tendentiøse historiske fremstillinger eller bevidst/ubevidst manipulation med historien, evt. historiemisbrug. Historiografien har dog ikke kun en kritisk funktion. Den giver os blik for, hvordan den stadige fortolkning af historien i lyset af nye situationer får os til at forstå sammenhænge og perspektiver. Man opnår større faglig indsigt ved at se, hvordan tidligere generationers historieskrivning er formet af skiftende tendenser i faget og samfundet.

Romerrigets undergang og den franske revolution er eksempler på klassiske historiografiske emner. Få begivenheder har som disse givet anledning til forskellige fortolkninger og diskussioner blandt historikerne. Det interessante spørgsmål i en historiografisk analyse vil ikke blot være, *hvordan* historiske perioder eller begivenheder er blevet skildret forskelligt gennem tiderne, men også *hvorfor* skildringerne er forskellige.

Al historisk forståelse er udtryk for et 'møde' mellem en fortid (kilder) og en nutid (en fortolkning af kilderne). Vi fortolker altid kilderne på baggrund af vores egen historiske placering – og dermed vores eget kulturelle, sociale og ideologiske ståsted. Den måde vi interesserer os for fortiden på, og de spørgsmål vi stiller til kilderne, er derfor i høj grad motiveret af værdier, holdninger eller problemer, der stammer fra vores egen tid.

Diakron og synkron historiografisk analyse

Hvis man gennemfører en historiografisk analyse med udvalgte nedslag over tid, kaldes det en diakron historiografisk analyse. Her ser man på, hvordan skildringen af en historisk periode eller begivenhed, fx den franske revolution, ændrer karakter på tværs af tiden. Men der kan også være forskel på, hvordan fortiden skildres blandt historikere inden for samme periode, afhængigt af historikernes politiske ståsted, værdier og nationalitet osv. Derfor kan man også vælge at gennemføre en synkron historiografisk analyse, hvor man undersøger, hvordan en begivenhed skildres i samme periode.

Metode | Historiografisk analyse

En historiografisk analyse handler om at forstå, hvordan og hvorfor historiske perioder eller begivenheder skildres forskelligt gennem historien. Det indebærer spørgsmålet om historiebrug, dvs. hvordan fortiden er blevet forvaltet gennem tiderne. En historiografisk analyse kan derfor oplagt suppleres med analyse af både historiesyn og historiebrug.

1. Er undersøgelsen diakron eller synkron? Handler det om at undersøge, hvordan en historisk periode eller begivenhed skildres i forskellige perioder (diakron)? Eller handler undersøgelsen om, hvordan en historisk periode eller begivenhed skildres inden for samme periode (synkron)?
2. Hvilke forfattere har skrevet fremstillingerne? Hvem har udgivet fremstillingerne, og hvad har det oprindelige formål været med dem?
3. Hvordan adskiller de forskellige fremstillinger sig fra hinanden med hensyn til historiesyn (dvs. hvilke faktorer lægges der vægt på, fx ideologiske, sociale,

økonomiske eller klassekamp, teknologi, personer eller bestemte begivenheder?).
Hvilke kræfter eller faktorer ses som afgørende for udviklingen?

4. Hvilke tendenser præger fremstillingerne? Ingen fremstilling kan rumme alle aspekter af fortiden. Derfor er det relevant at overveje, hvilke forhold der opprioriteres, og hvilke forhold der nedprioriteres eller måske udelades i fremstillingerne? Hvilke aktører, personer eller grupper, har forfatterne mest sympati med? Hvem er evt. skurkene? Hvem skal læseren identificere sig med?
5. Overvej hvilken historiebrug (fx politisk, videnskabelig eller kommerciel) der er tale om i de forskellige fremstillinger? Er der et særligt ideologisk eller politisk formål med fremstillingerne?
6. Hvilket narrativt præg har fremstillingerne? Samme begivenheder kan fortælles forskelligt, så hvordan præger fremstillingernes sprog indholdet? Spiller bestemte troper eller plots en rolle i formidlingen, dvs. fortællingen af fortiden?
7. Sæt fremstillinger i relation til den tid, kultur eller det miljø, de er skrevet i. Og tag stilling til, hvordan de afspejler samtidens ideologier, tendenser, virkelighedsopfattelser (interesser og værdier) og historiesyn. Forklar herunder, hvorfor fremstillingerne skildrer fortiden forskelligt.